

F.Y.B.COM. SEM – II (CBCS - 2016 Course) : WINTER - 2018

SUBJECT : GEOGRAPHY OF RESOURCES – II

Day : Monday
Date : 15/10/2018

W-2018-0275

Time : 03.00 PM TO 06.00 PM
Max. Marks : 60

N.B:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
- 3) Neat diagrams must be drawn **WHEREVER** necessary.
- 4) Use of **MAP STENCILS** is allowed.

Q.1 A) Fill in the blanks with appropriate answer given below: (06)

- 1) _____ is the fastest means of transportation.
a) Roadways b) Railways c) Waterways d) Airways
- 2) _____ canal connects Mediterranean sea and Red sea.
a) Panama b) Suez c) Pacific d) Atlantic
- 3) _____ is known as invisible trade.
a) Tourism b) Transportation c) Roads d) Industry
- 4) India is the biggest exporter of _____.
a) Jute b) Silk c) Lac d) Cashewnut
- 5) Exchange of goods, services and ideas is known as _____.
a) Tourism b) Trade c) Industry d) None of above
- 6) Tourism is the _____ economic activity of man.
a) Primary b) Secondary c) Tertiary d) None of above

B) Answer the following questions in one sentence: (06)

- 1) What is national trade?
- 2) Write two uses of bar graph method.
- 3) Write any two names of industrial regions of India.
- 4) What is divided circle method?
- 5) Write any two names of cotton textile centers in India.
- 6) What is tourism?

Q.2 Answer any THREE of the following: (12)

- a) Describe importance of transportation in commercial development.
- b) Explain engineering industry of India.
- c) Explain economic importance of tourism.
- d) Write advantages and disadvantages of tourism.

Q.3 Answer any TWO of the following: (12)

- a) Explain Weber's theory of industrial location.
- b) Explain India's foreign trade.
- c) Describe major industrial regions of India.

Q.4 Answer any ONE of the following: (12)

- a) Explain geographical factors affecting international trade.
- b) Describe Iron and Steel industry of India.

Q.5 Write notes on any TWO of the following: (12)

- a) Dot method
- b) Advantages of air ways
- c) Tourist industry of India

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.
- ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- ४) नकाशा स्टेन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.

- प्र.१ A) योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. (०६)
- अ) ----- हे वाहतुकीचे सर्वात जलद माध्यम आहे.
१) रस्ते मार्ग   २) रेल्वे मार्ग   ३) जल मार्ग   ४) हवाई मार्ग
- ब) ----- कालव्यामुळे भूमध्य समुद्र व तांबडा समुद्र जोडले आहेत.
१) पनामा   २) सुएझ   ३) पॅसिफिक   ४) अँटलांटिक
- क) ----- म्हणजे अदृश्य व्यापार होय.
१) पर्यटन   २) वाहतुक   ३) रस्ते   ४) उद्योग
- ड) भारतातून ----- चे मोठ्या प्रमाणात निर्यात होते.
१) जुट   २) सिल्क   ३) लाख   ४) काजू
- इ) वस्तु, सेवा व कल्पनांची अदलाबदल म्हणजे ----- होय.
१) पर्यटन   २) व्यापार   ३) उद्योग   ४) वरीलपैकी नाही
- फ) पर्यटन ही मानवाची ----- आर्थिक क्रिया आहे.
१) प्राथमिक   २) द्वितीयक   ३) तृतीयक   ४) वरीलपैकी नाही
- B) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. (०६)
- १) राष्ट्रीय व्यापार म्हणजे काय?
  - २) स्तंभलेखाचे दोन उपयोग लिहा.
  - ३) भारतातील दोन औद्योगिक विभागांची नावे लिहा.
  - ४) विभाजित वर्तुळ पध्दती म्हणजे काय?
  - ५) भारतातील दोन वस्त्र उद्योग केंद्राची नावे लिहा.
  - ६) पर्यटन म्हणजे काय?
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
- अ) व्यापार विकासातील वाहतुकीचे महत्त्व विषद करा.
  - ब) भारतातील अभियांत्रिकी उद्योग स्पष्ट करा.
  - क) पर्यटनाचे आर्थिक महत्त्व स्पष्ट करा.
  - ड) जल वाहतुकीचे फायदे व तोटे लिहा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
- अ) वेबरचा उद्योगधंद्यांच्या स्थानिकीकरणाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
  - ब) भारताचा विदेशी व्यापार स्पष्ट करा.
  - क) भारतातील प्रमुख औद्योगिक विभाग विषद करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (१२)
- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.
  - ब) भारतातील लोह-पोलाद उद्योग विषद करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. (१२)
- अ) टिंब पध्दती
  - ब) हवाई वाहतुकीचे फायदे
  - क) भारतातील पर्यटन उद्योग